

Uchwała nr 1 Rady Dostępności

z dnia 3 lutego 2021 roku

w sprawie „Stanowiska Nr 31 Konwentu Marszałków Województw RP z dnia 26 listopada 2020 roku, w sprawie zmiany terminu dostosowania obiektów administracji publicznej do wymogów ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami z dnia 19 lipca 2019 r. (Dz. U. 2019, poz.1696)”

Po zapoznaniu się z treścią stanowiska Konwentu Marszałków Województw RP (dalej: stanowisko), stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały, Rada Dostępności uchwała, co następuje:

§ 1.

Odnosząc się do sugerowanej zmiany przepisów w art. 70 ustawy z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. 2020, poz. 1062) (dalej: ustawa), w zakresie zmiany terminu o którym mowa w art. 70 ustawy, Rada Dostępności nie rekomenduje przedłużania okresu przejściowego ustawy (art. 70) na stosowanie dostępu alternatywnego jako równoznacznego z zapewnianiem dostępności.

§ 2.

Rada Dostępności uzasadnia swoje stanowisko następującymi argumentami:

- Zgodnie z projektowaną Strategią na rzecz Osób Niepełnosprawnych (SON), a także przyjętą przez rząd polski Strategią na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR),

Polska powinna bez zbędnej zwłoki zapewnić pełne wdrożenie ratyfikowanej w 2012 r. *Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych* (KPON), sporządzonej w Nowym Jorku dnia 13 grudnia 2006 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 1169, z późn. zm.), która w art. 9 stwierdza, że „dostępność odnosi się do zapewnienia osobom niepełnosprawnym na równi z innymi obywatelami uczestnictwa w każdej sferze społecznej”. Ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami jest aktem prawnym, stawiającym znaczący krok w celu zagwarantowania praw określonych w art. 9 KPON, a mechanizm skargowy tej ustawy - gwarancją dla zapewnienia wymagalności i trwałości rozwiązań opisanych w art 6 ustawy.

- Ustawa jest jednym z elementów kompleksowej poprawy sytuacji osób z niepełnosprawnościami, seniorów oraz rodzin z małymi dziećmi, zainicjowanej przez rząd Premiera Mateusza Morawieckiego, w ramach polityki odpowiedzialnego rozwoju. Ustawa to element realizacji rządowego Programu Dostępność Plus (PD+), ujętego w SOR, ale też bardzo istotny element uwzględniony w procedowanej obecnie na poziomie Rady Ministrów Strategii na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami. Odłożenie w czasie pełnego wdrożenia przepisów ustawy będzie negatywnie rzutować na tempo reform określonych w PD+, SON i SOR.
- Wydłużenie o kolejne dwa lata pełnego wdrożenia ustawy może zostać odczytane jako sygnał obniżenia priorytetu zapewnienia dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami do instytucji publicznych, w tym ograniczenia samodzielnego funkcjonowania, co będzie stanowić powód uzasadnionej krytyki ze strony środowisk reprezentujących te osoby. Może to także stanowić negatywny sygnał dla instytucji i podmiotów publicznych, zobowiązanych do zapewniania dostępności na mocy ustawy, do odkładania w czasie niezbędnych dostosowań i ułatwień dostępu.
- Zgodnie z Uzasadnieniem do ustawy, przepis przejściowy określony w art. 70 ustawy był kompromisem zawartym między potrzebą szybkiego wdrożenia rozwiązań gwarantujących dostępność, a sygnalizowaną przez samorządy i niektóre podmioty centralne koniecznością zaplanowania i przeprowadzenia niezbędnych w tym celu działań. Biorąc pod uwagę zgłaszane przez jednostki samorządu terytorialnego wątpliwości, dotyczące m.in. kosztów wymaganych inwestycji, przyjęto okres dwóch lat jako czas wystarczający dla podjęcia odpowiednich działań organizacyjnych i/lub

inwestycyjnych. Wydłużenie tego okresu może spowodować obniżenie wagi zaproponowanych w ustawie zmian.

- Sytuacja związana z pandemią COVID -19 jest okolicznością powodującą zmiany w wydatkach samorządów. Jednak należy pamiętać, iż zmiany dotyczące zapewniania dostępności opisane w ustawie są ważnym elementem poprawy funkcjonowania podmiotów publicznych wobec wszystkich obywateli, zwłaszcza tych mających szczególne potrzeby, wynikające np. z rodzaju niepełnosprawności. Zmiany te były już szeroko zapowiadane i komunikowane opinii publicznej i weszły w życie długo przed wybuchem pandemii COVID-19. Część podmiotów traktując wymagania ustawy priorytetowo, dostosowała się do jej wymagań, zapewniając odpowiednie ułatwienia dostępności.
- Ponadto należy zauważyć, że wymagania ustawy są zapisane w sposób elastyczny i nie wymagają natychmiastowych nakładów finansowych. Wiele rozwiązań może mieć charakter nisko-kosztowych racjonalnych usprawnień (np. zmiana formy organizacyjnej czy sposobu świadczenia usługi), co obniża wymagania inwestycyjne a jednocześnie gwarantuje dostępność na zasadach samodzielności, a nie uzależnienia od wsparcia innej osoby (dostęp alternatywny).
- Termin o którym mowa w art. 70 ustawy jest również powiązany z terminem uruchomienia procedury skargowej. Odnosząc się do obaw wyrażanych w związku z wejściem w życie przepisów skargowych, należy pamiętać, że brak zapewnienia dostępności przez podmiot publiczny dopiero rozpoczyna drogę do możliwości złożenia skargi i nie oznacza jej automatycznego złożenia - ani tym bardziej uwzględnienia. Kwestie ewentualnych skarg będą każdorazowo analizowane indywidualnie, w odniesieniu do konkretnych przypadków i odpowiednio rozstrzygane przez Prezesa PFRON – z uwzględnieniem sytuacji faktycznej każdego podmiotu.
- Postępowanie skargowe może jednak stanowić także narzędzie wsparcia podmiotów publicznych w procesie poprawy ich dostępności. Dzięki prowadzonym postępowaniom podmioty publiczne będą mogły zidentyfikować potrzeby realizacji działań dotyczące spełnienia wymogów dostępności określonych w ustawie. Będzie to w konsekwencji prowadziło do zwiększenia ich dostępności, a tym samym podwyższy komfort obywateli korzystających ze świadczonych przez nie usług.

- Rząd podejmuje również szereg działań zmierzających do wsparcia podmiotów publicznych w realizacji wymogów dostępności określonych w ustawie. Pomimo panującej pandemii COVID - 19 nie zostały one wstrzymane. Realizowane są m.in. projekty unijne i programy PFRON, umożliwiające pozyskiwanie środków na poprawę dostępności. Wsparcie z funduszy UE oraz PFRON może stanowić dodatkowe źródło finansowania kosztów ukierunkowanych na dostosowanie do wymogów ustawy, co do zasady ponoszonych ze środków własnych podmiotów publicznych.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Małgorzata Jarosińska - Jedynak

Przewodnicząca

Rady Dostępności

Załącznik: (1)

Dokument podpisany elektronicznie przez: Małgorzata Jarosińska-Jedynak

Data podpisu: 9 lutego 2021